

Zonnepanelen in Nederland Draagvlak en gebruik bij consumenten

Stichting Natuur en Milieu

Amsterdam, 17 juni 2013

Projectnummer: Z3454

Bram van der Lelij

Jasper Visscher

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam van Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage is echter schriftelijke toestemming van Motivaction International B.V. nodig.

Inleiding

In het kader van de Dag van de Zon (21 juni 2013) heeft Motivaction in opdracht van Natuur en Milieu een onderzoek gedaan naar het draagvlak en de interesse voor particulier gebruik van zonnepanelen bij de Nederlandse bevolking.

Het onderzoek is uitgevoerd in een periode waarin veel media-aandacht is geweest voor zonnepanelen naar aanleiding van de door de EU ingevoerde importheffing op goedkope in China geproduceerde zonnepanelen. Als onderdeel van het onderzoek is gevraagd in hoeverre Nederlanders voor- of tegenstanders zijn van deze heffing.

De kern van het onderzoek betreft de volgende probleemstelling:

- In hoeverre overwegen Nederlanders zonnepanelen te gebruiken en wat zijn de motieven en drempels ten aanzien van het gebruik?

De volgende onderzoeksvragen staan daarbij centraal:

- In hoeverre is men voorstander van het meer gebruiken van zonnepanelen in Nederland?
- In hoeverre overweegt men zelf het gebruik van zonnepanelen?
- Waarom overweegt men wel of geen zonnepanelen?
- Hoe staat men tegenover de importheffing op zonnepanelen uit China?

In deze factsheet worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek beschreven.

Samenvatting

Het draagvlak voor het gebruik van zonnepanelen bij consumenten is groot. Een ruime meerderheid staat achter het streven naar 1 miljoen daken met zonnepanelen in 2020. Ook vinden verreweg de meesten dat de Nederlandse overheid meer moet stimuleren dat duurzame energiebronnen gebruikt worden. Een meerderheid vindt dat over zonnestroom die je zelf opwekt geen energiebelasting moet worden geheven, ook als de zonnepanelen niet op je eigen dak staan maar bijvoorbeeld op het gemeenschappelijk dak van een Vereniging van Eigenaren. (Op dit moment geldt dit alleen als de panelen op je eigen dak staan.)

Tweederde van de Nederlanders die nog geen zonnepanelen hebben, zou (misschien) zonnepanelen willen nemen. Bijna 4 op de 10 willen dit waarschijnlijk of zeker. De belangrijkste reden hiervoor is geldbesparing. Tweederde van alle Nederlanders denkt dan ook dat zonnestroom op je eigen dak op langere termijn goedkoper is dan stroom via een energieleverancier. Ook denken 6 van de 10 woningeigenaren dat zonnepanelen hun huis meer waard maken. Na geldbesparing vormt een beter milieu de belangrijkste reden om de aanschaf van zonnepanelen te overwegen.

De belangrijkste motieven om zonnepanelen te overwegen zijn niet anders dan in 2011, toen we een vergelijkbaar onderzoek uitvoerden: geld en milieu. Wel is de nadruk iets meer op geld komen te liggen en iets minder op milieu.

Een kwart van de Nederlanders geeft aan geen zonnepanelen te overwegen. Hierbij speelt vooral de hoge kosten van aanschaf en installatie en de lange terugverdientijd een rol. Specifiek bij huurders is het belangrijkste bezwaar dat zij zelf niets willen of mogen verbouwen aan hun woning omdat zij geen eigenaar zijn van de woning.

De groep die op dit moment zonnepanelen heeft is wel gegroeid ten opzichte van 2011 maar nog steeds klein. De ervaringen van deze gebruikers zijn zeer positief: massaal zouden zij anderen adviseren zonnepanelen aan te schaffen.

Importheffing China

4 op de 10 Nederlanders is tegen een importheffing op goedkope zonnepanelen uit China en bijna 2 op de 10 is voor. Tegenstanders willen geen heffing omdat zonnepanelen dan duurder worden voor consumenten en banen verloren gaan bij Europese installateurs van zonnepanelen. Voorstanders willen deze heffing wel omdat Europese producenten van zonnepanelen dan meer kansen krijgen.

Onderzoeksresultaten

Voor het online onderzoek is een representatieve groep van 828 Nederlanders tussen 18 en 70 jaar bevroegd. Hieronder staan de belangrijkste resultaten.

Draagvlak zonnepanelen

Nederlandse overheid moet gebruik duurzame bronnen stimuleren

- 84% van de Nederlanders vindt dat de Nederlandse overheid meer moet doen om duurzame energiebronnen zoals wind en zon te bevorderen.
- 74% vindt 1 miljoen daken met zonnepanelen in Nederland in 2020 een goed streven.

Aanschaf zonnepanelen gezien als impuls voor de waarde van je huis

- 56% vindt dat zonnepanelen de waarde van een huis doen toenemen. Het aandeel onder woningeigenaren is hieraan gelijk (55%). 10% van alle Nederlanders vindt niet dat zonnepanelen een huis meer waard maken.
- 33% vindt dat je je geld beter in zonnepanelen kunt investeren dan op een spaarrekening zetten. 24% is het hier niet mee eens.

Zonnestroom als goedkoper gezien dan stroom van energieleverancier

- 68% van de Nederlanders geeft aan dat stroom van zonnepanelen op je eigen dak op de langere termijn goedkoper is dan stroom die je koopt van een energiebedrijf.
- 3% verwacht dat deze zonnestroom duurder is, 11% verwacht een gelijke prijs. 19% weet het niet.

Ook over stroom via panelen op gemeenschappelijk dak moet geen energiebelasting worden geheven

Aan de deelnemers van dit onderzoek is de volgende situatie voorgelegd: "Bewoners met zonnepanelen op hun eigen dak hoeven geen energiebelasting te betalen over de door hen zelf opgewekte zonnestroom. Als je gebruik maakt van zonnepanelen die niet op je eigen dak staan, maar bijvoorbeeld op het gemeenschappelijke dak van een Vereniging van Eigenaren (VVE) of het dak van de school in de buurt, wordt er wel energiebelasting geheven over de stroom die je zelf opwekt".

- 62% van de Nederlanders vindt dat over zonnestroom die niet op het eigen dak is opgewekt ook geen energiebelasting moet worden geheven. 11% vindt van niet.

Huidige gebruikers adviseren massaal zonnepanelen aan anderen

- Bijna iedereen die zonnepanelen heeft op het eigen dak zou deze aanbevelen aan anderen.
 - Omdat maar een kleine groep in de steekproef op dit moment zonnepanelen op het eigen dak heeft (n=47), is het moeilijk een exact percentage te geven dat de panelen zou adviseren aan een ander. Van deze kleine groep geeft 100% aan ze (waarschijnlijk) aan te bevelen. Als we rekening houden met het kleine aantal respondenten, kunnen we ervan uitgaan dat het percentage onder alle particuliere gebruikers waarschijnlijk tussen de 95 en 100% ligt.

Interesse in zonnepanelen

6 op de 10 Nederlanders wil (misschien) zonnepanelen op het eigen dak

- 17% van de Nederlanders die nog geen zonnepanelen hebben, geeft aan 'zeker' zonnepanelen op het eigen dak te willen en 22% 'waarschijnlijk'.
- Verder geeft 29% aan ze 'misschien' te willen. Circa een kwart wil geen zonnepanelen op het eigen dak: 13% 'waarschijnlijk' niet en 11% 'zeker' niet. 8% heeft geen mening.
 - De interesse is het grootst onder inwoners van sterk stedelijke gebieden, 25 t/m 44 jarigen en hogeropgeleiden.
 - In 2011 lag het aantal Nederlanders dat nog geen zonnepanelen op het eigen dak had, maar ze (waarschijnlijk) wel wilde nog iets hoger: 48% (tegen 39% nu). Dit kan waarschijnlijk deels verklaard worden uit het feit dat een aantal mensen dat in 2011 zonnepanelen wilde ze inmiddels heeft; naarmate meer mensen zonnepanelen aanschaffen zal de groep die ze nog niet hebben steeds minder mensen bevatten die ze willen aanschaffen. Het is onduidelijk in hoeverre ook andere factoren een rol spelen in de wat afgenomen animo.

Geld en milieu belangrijkste motieven om zonnepanelen te willen

- 70% van diegenen die (misschien) zonnepanelen op het eigen dak willen, noemt geldbesparing als motief. Bijdragen aan een beter milieu wordt door 63% genoemd (zie tabel 1.1).
- Ook in 2011 waren geldbesparing en bijdragen aan een beter milieu de belangrijkste motieven. Beide werden toen door 69% van de Nederlanders genoemd.

Tabel 1.1 Belangrijkste motieven om zonnepanelen op het eigen dak te willen (n=530)

1: Geld besparen	70%
2: Bijdragen aan een beter milieu	63%
3: Minder afhankelijk zijn van energiebedrijven	43%
4: Minder afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen	41%
5: Minder afhankelijk zijn van energie uit andere landen	21%
6: De technologie van zonnepanelen interesseert me	12%
7: Anders, namelijk:	3%
8: Weet niet/geen mening	1%

Kosten aanschaf en installatie grootste drempel

- 40% van diegenen die geen zonnepanelen op het eigen dak willen, noemt de hoge kosten van aanschaf en installatie als belangrijke reden daarvoor. 21% laat zich weerhouden door de lange termijn waarop de investering zich daadwerkelijk terugbetaalt (zie tabel 1.2).
- Huurders hebben naast deze motieven nog een belangrijk argument om niet over te stappen op zonne-energie: 69% van hen geeft aan dat ze niets aan de woning mogen verbouwen, omdat zij geen eigenaar van de woning zijn.
- De hoge kosten van aanschaf en installatie waren in 2011 met 45% ook de belangrijkste drempel om zonnepanelen te nemen.

Tabel 1.2 Belangrijkste motieven om geen zonnepanelen op het eigen dak te willen (n=776)

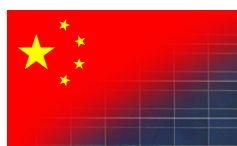
1: Te hoge kosten van aanschaf en installatie	40%	
2: Ik huur mijn woning dus ik verbouw zelf niets aan mijn woning	28%	(Huurders = 69%)
3: Duurt te lang voordat ik de investering heb terugverdiend	21%	
4: Ik kan daar zelf niet over beslissen	17%	
5: Mijn dak is er niet geschikt voor	10%	
6: Het mag niet van de verhuurder van mijn woning	8%	
7: Ik betwijfel of de kwaliteit wel goed is	7%	
8: Zonnepanelen vind ik lelijk	7%	
9: Nooit echt over nagedacht	5%	
10: Het is te ingewikkeld en te veel gedoe	5%	
11: Ik ga binnenkort verhuizen	4%	
12: Ik vind het moeilijk om te kiezen uit het grote aantal aanbiedingen	3%	
13: Het interesseert me niet	1%	
14: Anders, namelijk:	10%	
15: Weet niet/geen mening	3%	

Importhedding Chinese zonnepanelen

Twee keer zoveel tegenstanders dan voorstanders importhedding Chinese zonnepanelen

- 41% van de Nederlanders geeft aan tegen een importhedding te zijn op goedkope Chinese zonnepanelen. 18% is voor deze hedding. Nog eens 41% heeft geen mening over de kwestie
- 79% van de voorstanders is voor de hedding omdat bedrijven in de Europese zonnepanelensector dan meer kansen krijgen.
- 73% van de tegenstanders is tegen de hedding omdat zonnepanelen dan duurder worden voor consumenten. 42% van de tegenstanders motiveren hun tegenstand met het argument dat dan minder panelen verkocht worden en hierdoor banen verdwijnen bij Europese installateurs van zonnepanelen.

Figuur 1.1 Selectie van spontane antwoorden door voor- en tegenstanders importhedding

Voorstanders zeggen.....:

"De economie in Nederland heeft een boost nodig, laten we ze zelf gaan produceren."

"Chinese bedrijven krijgen subsidie voor het produceren van zonnepanelen. Oneerlijke concurrentie. Daar is China een ster in."

"Chinese zonnepanelen zijn goedkoop door uitbuiting van de werknemers; daar werk ik niet aan mee!"

"Slechte kwaliteit Chinese zonnepanelen."

Tegenstanders zeggen.....:

"Het milieu is de grote verliezer: minder zonnepanelen, minder schone energie."

"Nu er in China overcapaciteit is kan die maar beter benut worden. In beginsel moet gebruik van fossiele brandstoffen wel ontmoedigd worden."

"Het maakt de Europese industrie lui en minder innovatief."

"If you can't beat them, join them."

Methode van onderzoek

Het online onderzoek is gebaseerd op een representatieve steekproef onder de Nederlandse bevolking tussen 18 en 70 jaar van n=828.

De dataverzameling vond plaats van 29 mei t/m 6 juni 2013. Voor de dataverzameling is gebruikgemaakt van het StemPunt-panel van Motivaction (www.stempunt.nu) waar momenteel ongeveer 65.000 Nederlanders lid van zijn.

Bij de steekproeftrekking en -weging is gebruikgemaakt van propensitytechnieken. Hiermee is een representatieve afspiegeling verkregen voor sociodemografische kenmerken (leeftijd, opleiding, geslacht, regio) en waardenoriëntaties (Mentality-milieus).

Nadere toelichting propensitytechnieken:

Met propensitytechnieken kunnen afwijkingen in online panels ten opzichte van de bevolking beter worden gecorrigeerd dan bij traditionele RIM-weging. De propensitytechnieken zorgen voor een representatieve afspiegeling van de resultaten voor een groter aantal achtergrondkenmerken, in dit onderzoek leeftijd, geslacht, opleiding, regio (Nielsen-indeling) en sociaal-culturele oriëntaties (Mentality-milieu), waarbij ook interacties tussen deze variabelen zijn meegenomen. Het daarbij gehanteerde ijkbestand betreft de Mentality-metingen van 2011 en 2012, een representatief schriftelijk onderzoek dat jaarlijks wordt uitgevoerd onder ruim 1.200 Nederlanders tussen 15 en 80 jaar. Dit ijkbestand is wat betreft de sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.